

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ДАРГА ДАШЗЭГВИЙН
АМАРБАЯСГАЛАН ТАНАА

**МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН
Хүрэлбаатарын БУЛГАНТУЯА**

14201 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг,
Жанжин Д.Сүхбаатарын талбай 1, Төрийн ордон
Утас: 26-40-07, Факс: 32-70-16

E-mail: bulgantuyakh@parliament.mn
<http://www.parliament.mn>

2025.06.25 № 311х-03/7874
танай _____-ны № _____-т

Хуулийн төсөл өргөн мэдүүлэх тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин зургаадугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.1 дэх заалт, Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсэгт заасан бүрэн эрхийнхээ хүрээнд Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуульд болон Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл болон дагалдах хуулийн төслүүдийг Улсын Их Хурлын даргын 2025 оны 192 дугаар захирамжаар байгуулагдсан ажлын хэсгийн нэр бүхий гишүүд санаачлан боловсруулж, Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлж байна.

Хуулийн төслийг Монгол Улсын Их Хурлын Байнгын хорооны болон нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцүүлж өгнө үү.

Хүндэтгэсэн,

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ГИШҮҮН, АЖЛЫН ХЭСГИЙН
АХЛАГЧ:

ГИШҮҮН:

Х.БУЛГАНТУЯА

Г.ТЭМҮҮЛЭН

Т.АУБАКИР

Р.БАТБОЛД

Ө.БАТНАЙРАМДАЛ

Ж.БАЯРМАА

Ж.ГАЛБАДРАХ

Д.ГАНМАА

Х.ГАНХУЯГ

Б.ЖАРГАЛАН

Д.ЖАРГАЛСАЙХАН

Ц.ИДЭРБАТ

000150

Handwritten signature

М.МАНДХАЙ

Handwritten signature

Б.МӨНХСОЁЛ

Handwritten signature

Ц.МӨНХТУЯА

Handwritten signature

У.ОТГОНБАЯР

Г.ОЧИРБАТ

Д.ПҮРЭВДАВАА

Б.ТҮВШИН

Handwritten signature

Ч.УНДРАМ

Handwritten signature

Б.УЯНГА

Handwritten signature

Б.ХЭРЛЭН

С.ЦЭНГҮҮН

Д.ЭНХТҮВШИН

Handwritten signature

М.ЭНХЦЭЦЭГ

С.ЭРДЭНЭБОЛД

Large handwritten signature

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ЕРӨНХИЙ
НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА
Б.БААСАНДОРЖ ТАНАА

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН
Хүрэлбаатарын БУЛГАНТУЯА

14201 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг,
Жанжин Д.Сүхбаатарын талбай 1, Төрийн ордон
Утас: 26-40-07, Факс: 32-70-16
E-mail: bulgantuyakh@parliament.mn
<http://www.parliament.mn>

2025.06.25 № УИХ-03/7843
танай _____-ны № _____-т

Хуулийн төсөл өргөн мэдүүлэх
тов тогтоолгох тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин зургаадугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.1 дэх заалт, Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсэгт заасан бүрэн эрхийнхээ хүрээнд Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуульд болон Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл болон дагалдах хуулийн төслүүдийг Улсын Их Хурлын даргын 2025 оны 192 дугаар захирамжаар байгуулагдсан ажлын хэсгийн нэр бүхий гишүүд санаачлан боловсруулсан.

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 40 дүгээр зүйлд заасны дагуу хянан үзэж, Монгол Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх тов тогтоож өгнө үү.

Хуулийн төслийн үзэл баримтлал, танилцуулга, хуулийн төсөл, холбогдох судалгаануудыг хавсаргав.

Хавсралт...хуудастай

Хүндэтгэсэн,

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ
ХУРЛЫН ГИШҮҮН

Х.БУЛГАНТУЯА

000155

**БАТЛАВ.
АЖЛЫН ХЭСГИЙН АХЛАГЧ,
УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДЭД ДАРГА**

Х.БУЛГАНТУЯА

**МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ЧУУЛГАНЫ ХУРАЛДААНЫ ДЭГИЙН
ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН
ТӨСЛИЙН ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ**

Нэг.Хуулийн төсөл боловсруулах болсон үндэслэл, шаардлага

Монгол Улсын Их Хурлын даргын 2025 оны 192 дугаар захирамжаар байгуулагдсан Дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, төсөв, төсвийн гүйцэтгэлийг Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх, хэлэлцэн батлах, бусад хууль тогтоомжийн төсөвт үзүүлэх нөлөөллийг судлан санал, дүгнэлт боловсруулж Улсын Их Хуралд танилцуулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг Улсын Их Хурлын дэд дарга Х.Булгантуяагаар ахлуулан 26 гишүүний бүрэлдэхүүнтэйгээр байгуулж, санал, дүгнэлт гарган холбогдох шийдвэрийн төсөл боловсруулан 2025 оны хаврын ээлжит чуулганы хугацаанд багтаан танилцуулахыг даалгасан.

Тус ажлын хүрээнд гадаад зээл, тусламж, улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт болон нийгмийн салбарын төсөв, эдийн засаг, дэд бүтцийн салбарын төсөв, төрийн албан хаагчийн цалин хөлс, нийгмийн баталгаа, орон тоотой холбоотой мэдээлэлтэй танилцаж, санал, дүгнэлт гаргах, гишүүдийг мэдээллээр хангах үүрэг бүхий 4 дэд хэсгийг байгуулан ажилласан. Ажлын хэсгийг мэдээллээр хангах чиг үүрэг бүхий дэмжих багийн бүрэлдэхүүнд орсон Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөл, Үндэсний аудитын газар, Эдийн засаг, хөгжлийн яам болон Сангийн яамнаас мэдээлэл сонсох уулзалтуудыг хийсэн болно.

Нэгдсэн төсвийн цаглабар, Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны 52, 54 дүгээр тогтоолын хэрэгжилт, төсвийн тэнцэлд нөлөө үзүүлж буй хууль тогтоомжууд, гадаад зээл, тусламжийн санхүүжилт болон улсын төсвийн хөрөнгө оруулалттай холбоотой мэдээлэлтэй дэд хэсгүүд танилцан холбогдох санал, дүгнэлтийг боловсруулсан. Дэд хэсгүүдийн санал, дүгнэлттэй ажлын хэсэг танилцаад, ажлын хэсгээс гаргасан нэгдсэн санал, дүгнэлтэд төсөв хэлэлцэн батлах үе шатыг цаг хугацаа, агуулгын хувьд өөрчлөх, Улсын Их Хурлын намрын чуулганыг 9 дүгээр сарын 15-ны өдрөөс эхлүүлж, төсвийн төсөлтэй танилцах хэлэлцүүлгийн үе шатыг шинээр нэмж, нийт 5 үе шаттайгаар хэлэлцдэг байх нэмэлт, өөрчлөлтийг Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд оруулах саналыг дэмжсэн.

Хоёр.Хуулийн төслийн зорилго, ерөнхий бүтэц, зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээ

Монгол Улсын Их Хурлаар Төсвийн хүрээний мэдэгдлийн төслийг хэлэлцэх 4 үе шаттай тусгайлсан дэгийг шинээр бий болгох, Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөний төслийг хэлэлцэхэд Төрийн аудитын байгууллага, Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлийн дүгнэлтийг нэгдсэн чуулганд танилцуулах, тухайн жилийн төсвийн төсөлтэй танилцах үе шатыг шинээр нэмж, нийт 5 үе шаттайгаар

хэлэлцэх, намрын чуулган эхэлсэн өдрөөс хэлэлцүүлэх зохицуулалтыг хуулийн төсөлд тусгана.

Түүнчлэн Монгол Улсын тухайн жилийн төсөвт Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тавьсан хоригийг Монгол Улсын Их Хурал хүлээн авч хууль, тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсон тохиолдолд хэлэлцэх талаарх дэгийн зохицуулалтыг шинээр боловсруулна.

Гурав.Хуулийн төсөл батлагдсаны дараа үүсэж болох эдийн засаг, нийгэм, хууль зүйн үр дагавар, тэдгээрийг шийдвэрлэх талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар

Эдгээр хуулийн төслүүд болон түүнийг дагалдуулан боловсруулах хуулийн төслүүд батлагдсанаар дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, төсөв, төсвийн гүйцэтгэлийг Улсын Их Хурлаар хэлэлцэх дэг боловсронгуй болж, Монгол Улсын Ерөнхийлөгч төсөвт тавьсан хоригийг Монгол Улсын Их Хурал хүлээн авсантай холбоотой эрх зүйн орчин тодорхой болно.

Дөрөв.Хуулийн төсөл нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын олон улсын гэрээ болон бусад хуультай хэрхэн уялдах, хуулийг хэрэгжүүлэхэд шинээр боловсруулах, хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, хүчингүй болсонд тооцох тухай хууль тогтоомжийн төслийн талаар

Хуулийн төслийг Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын олон улсын гэрээнд нийцүүлэн боловсруулна. Тус хуулийн төсөлтэй холбогдуулан Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Монгол Улсын Их Хурлын хяналт шалгалтын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Төсвийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг тус тус дагалдуулан боловсруулна.

---oOo---

ТАНИЛЦУУЛГА

*Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы
хуралдааны дэгийн тухай хуульд
нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай
хуулийн төслийн талаар*

Монгол Улсын Их Хурлын даргын 2025 оны 192 дугаар захирамжаар Дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, төсөв, төсвийн гүйцэтгэлийг Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх, хэлэлцэн батлах, бусад хууль тогтоомжийн төсөвт үзүүлэх нөлөөллийг судлан санал, дүгнэлт боловсруулж Улсын Их Хуралд танилцуулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг Улсын Их Хурлын дэд дарга Х.Булгантуяагаар ахлуулан 26 гишүүний бүрэлдэхүүнтэйгээр байгуулсан.

Ингэхдээ холбогдох байгууллага, албан тушаалтан, мэргэжлийн хүмүүсийг оролцуулж, мэдээлэл, дүн шинжилгээ хийн, санал, дүгнэлт гаргаж, холбогдох шийдвэрийн төсөл боловсруулан, 2025 оны хаврын ээлжит чуулганы хугацаанд багтаан танилцуулахыг Ажлын хэсэгт даалгасан.

Тус ажлын хүрээнд Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны 52, 54 дүгээр тогтоолын хэрэгжилт, гадаад зээл, тусламж, улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт болон нийгмийн салбарын төсөв, эдийн засаг, дэд бүтцийн салбарын төсөв, төрийн албан хаагчийн цалин хөлс, нийгмийн баталгаа, орон тоотой холбоотой мэдээлэлтэй танилцаж, санал, дүгнэлт гаргах үүрэг бүхий 4 дэд хэсгийг байгуулан ажилласан. Ажлын хэсгийг мэдээллээр хангах чиг үүрэг бүхий дэмжих багийн бүрэлдэхүүнд Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөл, Үндэсний аудитын газар, Эдийн засаг, хөгжлийн яам, Сангийн яам ажиллаа.

Төсвийн тэнцэлд нөлөө үзүүлж буй хууль, тогтоомжуудыг судлаж дэд ажлын хэсэг тус бүр санал, дүгнэлт ирүүлсэнг нэгтгэн ажлын хэсгийн санал, дүгнэлт гаргасан.

Дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, төсөв, төсвийн гүйцэтгэлийг Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх, хэлэлцэн батлах хууль, эрх зүйн орчинг сайжруулах хүрээнд санал, дүгнэлтийг гаргасан.

Дээрх санал, дүгнэлтэд үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд Монгол Улсын Их Хурлаар Төсвийн хүрээний мэдэгдлийн төслийг хэлэлцэх 4 үе шаттай тусгайлсан дэгийг шинээр бий болгох, Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөний төслийг хэлэлцэхэд Төрийн аудитын байгууллага, Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлийн дүгнэлтийг нэгдсэн чуулганд танилцуулах, тухайн жилийн төсвийн төсөлтэй танилцах үе шатыг шинээр нэмж, нийт 5 үе шаттайгаар хэлэлцэх, намрын чуулган эхэлсэн өдрөөс хэлэлцүүлэх зохицуулалтуудыг хийсэн.

Монгол Улсын тухайн жилийн төсөвт Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тавьсан хоригийг Монгол Улсын Их Хурал хүлээн авч хууль, тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсон тохиолдолд хэрхэн хэлэлцэх талаарх дэгийг шинээр боловсруулсан.

Мөн Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуульд Монгол Улсын Их Хурлын намрын ээлжит чуулганы эхлэх огноог 9 дүгээр сарын 15-ны өдөр болгож өөрчлөх хуулийн төслийг боловсруулсан.

Хуулиар дүгнэлт, зөвлөмж гаргах үүрэг хүлээсэн Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөл мэдээллийг Засгийн газар, Төрийн аудитын төв байгууллагаас албан ёсоор авах эрх зүйн орчныг бүрдүүлсэн болно.

Түүнчлэн Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд зааснаар Тамгын газар анхдагч болон шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн төслийг хэлэлцэх эсэх хэлэлцүүлгийг явуулахын өмнө дараах асуудлаар хууль зүйн дүн шинжилгээ хийж дүгнэлт гаргах, хуулийн төслийг хэлэлцэх үе шатанд хуулийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоо, улсын төсөвт үзүүлэх нөлөөллийн асуудлаар дүн шинжилгээ хийж танилцуулахаар заасныг болиулахаар төсөлд тусгалаа. Уг зохицуулалттай холбогдуулан Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 34 дүгээр зүйлийг хүчингүй болгохоор тусгасан. Харин анхны хэлэлцүүлгийн үе шатанд Байнгын хороо холбогдох судалгаа хийлгэж, зөвлөмж гаргуулах зохицуулалтыг хэвээр үлдээсэн болно.

Эдгээр хуулиудыг дагалдуулан дараах хуулиудад нэмэлт, өөрчлөлт оруулахаар хуулийн төслүүдийг боловсрууллаа. Үүнд:

1.Монгол Улсын Их Хурлын хяналт шалгалтын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд төсвийн төсөлтэй танилцах үе шатыг шинээр нэмсэнтэй холбоотойгоор тухайн шатны хяналтын зохицуулалтад өөрчлөлт оруулсан.

2.Төсвийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд Монгол Улсын Их Хурлаас тухайн жилийн төсвийн төслийг хэлэлцүүлэх үе шат нэмэгдэж, хэлэлцэж эхлэх огноог өөрчилсөнтэй холбоотойгоор Төрийн аудитын байгууллага болон Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлийн дүгнэлт гаргаж, Улсын Их Хуралд ирүүлэх хугацааг уялдуулан өөрчилсөн.

3.Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд Төрийн аудитын байгууллагын аудитласан Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөл дүгнэлт өгөхгүйгээр Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн гүйцэтгэл болон улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөний гүйцэтгэлийн тайланд дүгнэлт хийхээр өөрчилсөн.

4.Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуульд Засгийн газар Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөний төсөл болон гүйцэтгэлийг Монгол Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэхдээ Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлд хүргүүлэх эрх зүйн орчныг бий болгосон.

Иймд Ажлын хэсэг Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл, Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл болон тэдгээрийг дагалдуулан боловсруулсан хуулийн төслүүдийг санаачилсан болно.

ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТАНИЛЦУУЛГА

*Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы
хуралдааны дэгийн тухай хуульд
нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай
хуулийн төслийн талаар*

Монгол Улсын Их Хурлын даргын 2025 оны 192 дугаар захирамжаар Дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, төсөв, төсвийн гүйцэтгэлийг Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх, хэлэлцэн батлах, бусад хууль тогтоомжийн төсөвт үзүүлэх нөлөөллийг судлан санал, дүгнэлт боловсруулж Улсын Их Хуралд танилцуулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг Улсын Их Хурлын дэд дарга Х.Булгантуяагаар ахлуулан 26 гишүүний бүрэлдэхүүнтэйгээр байгуулсан.

Ингэхдээ холбогдох байгууллага, албан тушаалтан, мэргэжлийн хүмүүсийг оролцуулж, мэдээлэл, дүн шинжилгээ хийн, санал, дүгнэлт гаргаж, холбогдох шийдвэрийн төсөл боловсруулан, 2025 оны хаврын ээлжит чуулганы хугацаанд багтаан танилцуулахыг Ажлын хэсэгт даалгасан.

Тус ажлын хүрээнд Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны 52, 54 дүгээр тогтоолын хэрэгжилт, гадаад зээл, тусламж, улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт болон нийгмийн салбарын төсөв, эдийн засаг, дэд бүтцийн салбарын төсөв, төрийн албан хаагчийн цалин хөлс, нийгмийн баталгаа, орон тоотой холбоотой мэдээлэлтэй танилцаж, санал, дүгнэлт гаргах үүрэг бүхий 4 дэд хэсгийг байгуулан ажилласан. Ажлын хэсгийг мэдээллээр хангах чиг үүрэг бүхий дэмжих багийн бүрэлдэхүүнд Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөл, Үндэсний аудитын газар, Эдийн засаг, хөгжлийн яам, Сангийн яам ажиллаа.

Төсвийн тэнцэлд нөлөө үзүүлж буй хууль, тогтоомжуудыг судлаж дэд ажлын хэсэг тус бүр санал, дүгнэлт ирүүлсэнг нэгтгэн ажлын хэсгийн санал, дүгнэлт гаргасан.

Дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, төсөв, төсвийн гүйцэтгэлийг Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх, хэлэлцэн батлах хууль, эрх зүйн орчинг сайжруулах хүрээнд дараах санал, дүгнэлтийг гаргалаа.

- Төсвийн төслийг жил бүрийн 9 дүгээр сарын 01-ний өдөр өргөн барьж 11 дүгээр сарын 15-нд батлахаар хуульчилсан боловч Улсын Их Хурлын намрын чуулган 10 сард эхэлж, эхэлсэн даруйдаа төсвийн төслийг хэлэлцэж эхэлж байгаа нь төсвийн талаар Улсын Их Хурлын гишүүд, намын бүлэг, холбогдох талууд бүрэн танилцах, олон нийтийн хэлэлцүүлэг хийж, үр дүнтэй ажиллах боломжийг хязгаарлаж байна. Иймд Улсын Их Хурлын намрын чуулганыг 9 дүгээр сарын 15-ны өдрөөс эхлүүлж, төсвийн төслийг намрын чуулган эхэлсэн өдрөөс эхлэн хэлэлцүүлэхээр төсвийн төсөлтэй танилцах хэлэлцүүлгийн шинэ үе шат нэмж, нийт 5 үе шаттайгаар хэлэлцдэг байх нэмэлт, өөрчлөлт холбогдох хуульд оруулах;

- Дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдлийн төслийг зөвхөн асуудал хариуцсан Засгийн газрын гишүүний танилцуулгыг сонсож, ердийн хуулийн төсөл хэлэлцэх журмын дагуу Улсын Их Хурал хэлэлцэн баталж байна. Дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэл нь дараа жилийн макро эдийн засаг, төсвийн үндсэн үзүүлэлтүүд, дунд хугацааны төсөөллийг тодорхойлох, эдийн засаг, төсвийн бодлогын өндөр ач холбогдолтой баримт бичиг тул 4 үе шаттайгаар Улсын Их Хурлаар хэлэлцүүлэх тусгайлсан дэгийг бий болгож, Төсвийн тогтвортой байдлын

зөвлөлийн дүгнэлтийг нэгдсэн хуралдаанаар сонсож, бүх Байнгын хороодоор хэлэлцэж санал, дүгнэлтээ Төсвийн болон Эдийн засгийн байнгын хороонд хүргүүлнэ. Төсвийн байнгын хороо, Эдийн засгийн байнгын хороо хуралдаж хамтарсан санал, дүгнэлт гаргах зохицуулалтыг бий болгож холбогдох хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах;

- Монгол Улсын Их Хурал төсвийн хүрээний мэдэгдлийг батлахдаа нэгдсэн төсвийн зарлагын дээд хэмжээгээр баталдаг, мөн Засгийн газар Улсын Их Хуралд нэгдсэн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн хамт өргөн мэдүүлээд улсын төсвийн гүйцэтгэл батлах тухай тогтоол баталдаг. Энэ нь Улсын Их Хурал төсвийн гүйцэтгэлийг бүхэлд нь хянаж батлахгүй байгаа буюу өөрөөр хэлбэл орон нутаг, Нийгмийн даатгалын сан, Эрүүл мэндийн даатгалын сан, Үндэсний баялгийн сангийн төсвийн гүйцэтгэлийг хянан батлахгүй байгаа явдал юм. Иймд Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд зохих өөрчлөлт оруулах;

- Засгийн газраас Дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, төсвийн төсөл, хөгжлийн төлөвлөгөөний төсөл, төслийн гүйцэтгэлийн тайлан болон холбогдох бусад баримт бичгийг тодорхой хугацаанд Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлд хүргүүлэх, Улсын Их Хуралд танилцуулах эрх зүйн зохицуулалтыг бий болгох шаардлагатай байна. Ингэснээр Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөл хуульд заасан дүгнэлт гаргаж, хяналт тавих, Улсын Их Хуралд танилцуулах, гишүүдийг мэдээллээр хангах, бодитой шийдвэр гаргахад дэмжлэг үзүүлэх үндсэн чиг үүргээ бүрэн хэрэгжүүлэх нөхцөл бүрдэх юм. Энэ хүрээнд Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай, Төсвийн тухай хууль, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулиудад холбогдох өөрчлөлт оруулах;

- Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн төсөвт тавьсан хоригийг Улсын Их Хурал хүлээн авсантай холбоотойгоор төсөв хэлэлцэн батлах хугацаа, чуулганы хуралдааны дэгийн зохицуулалтыг нэмэх шаардлагатай байна. Ингэснээр хоригийг хүлээн авснаас шалтгаалан төсвийг шинээр хэлэлцэх асуудалд хууль зүйн маргаан үүсэхгүй байх, дэгийн хувьд эрх зүйн орчныг тодорхой болгох.

Дээрх санал, дүгнэлтэд үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд Монгол Улсын Их Хурлаар Төсвийн хүрээний мэдэгдлийн төслийг хэлэлцэх 4 үе шаттай тусгайлсан дэгийг шинээр бий болгох, Улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөний төслийг хэлэлцэхэд Төрийн аудитын байгууллага, Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлийн дүгнэлтийг нэгдсэн чуулганд танилцуулах, тухайн жилийн төсвийн төсөлтэй танилцах үе шатыг шинээр нэмж, нийт 5 үе шаттайгаар хэлэлцэх, тэгэхдээ намрын чуулган эхэлсэн өдрөөс хэлэлцүүлэх зохицуулалтуудыг хийсэн.

Монгол Улсын тухайн жилийн төсөвт Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тавьсан хоригийг Монгол Улсын Их Хурал хүлээн авч хууль, тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсон тохиолдолд хэрхэн хэлэлцэх талаарх дэгийг шинээр боловсруулсан.

Мөн Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуульд Монгол Улсын Их Хурлын намрын ээлжит чуулганы эхлэх огноог 9 дүгээр сарын 15-ны өдөр болгож өөрчлөх хуулийн төслийг боловсруулсан.

Хуулиар дүгнэлт, зөвлөмж гаргах үүрэг хүлээсэн Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөл мэдээллийг Засгийн газар, Төрийн аудитын төв байгууллагаас албан ёсоор авах эрх зүйн орчныг бүрдүүлсэн болно.

Түүнчлэн Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд зааснаар Тамгын газар анхдагч болон шинэчилсэн найруулгын төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн төслийг хэлэлцэх эсэх хэлэлцүүлгийг явуулахын өмнө дараах асуудлаар хууль зүйн дүн шинжилгээ хийж дүгнэлт гаргах, хуулийн төслийг хэлэлцэх үе шатанд хуулийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоо, улсын төсөвт үзүүлэх нөлөөллийн асуудлаар дүн шинжилгээ хийж танилцуулахаар заасан. Үүнийг Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуульд заасан Байнгын хороо эрхлэх асуудлынхаа хүрээнд хууль санаачлагчаас өргөн мэдүүлсэн хууль тогтоомжийн төслийг урьдчилан хэлэлцэж санал, дүгнэлт гарган нэгдсэн хуралдаанд хэлэлцүүлэх, Улсын Их Хурлын хяналтыг хэрэгжүүлэх бүрэн эрхтэй нийцүүлэн Улсын Их Хурлаас хэлэлцэхийг дэмжсэн хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг Байнгын хороо хийх үед холбогдох судалгаа хийлгэх, зөвлөмж гаргуулах зохицуулалтыг хэвээр үлдээж, хэлэлцэх эсэх хэлэлцүүлгийг үе шатанд Тамгын газар хууль зүйн дүгнэлт гаргахыг болиулахаар төсөлд тусгалаа. Уг зохицуулалттай холбогдуулан Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 34 дүгээр зүйлийг хүчингүй болгохоор тусгасан.

Эдгээр хуулиудыг дагалдуулан дараах хуулиудад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах хуулийн төслүүдийг боловсрууллаа. Үүнд:

1. Монгол Улсын Их Хурлын хяналт шалгалтын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд төсвийн төсөлтэй танилцах үе шатыг шинээр нэмсэнтэй холбоотойгоор тухайн шатны хяналтын зохицуулалтад өөрчлөлт оруулсан.

2. Төсвийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд Монгол Улсын Их Хурлаас тухайн жилийн төсвийн төслийг хэлэлцүүлэх үе шат нэмэгдэж, хэлэлцэж эхлэх огноог өөрчилсөнтэй холбоотойгоор Төрийн аудитын байгууллага болон Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлийн дүгнэлт гаргаж, Улсын Их Хуралд ирүүлэх хугацааг уялдуулан өөрчилсөн болно.

3. Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд Төрийн аудитын байгууллагын аудитласан Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөл дүгнэлт өгөхгүйгээр Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн гүйцэтгэл болон улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөний гүйцэтгэлийн тайланд дүгнэлт хийхээр өөрчилсөн.

4. Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуульд Засгийн газар улсын хөгжлийн жилийн төлөвлөгөөний төсөл болон гүйцэтгэлийг Монгол Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэхдээ Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлд хүргүүлэх эрх зүйн орчныг бий болгосон.

Иймд Ажлын хэсэг Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл, Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл болон тэдгээрийг дагалдуулан боловсруулсан хуулийн төслийг санаачилсан болно.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ЧУУЛГАНЫ ХУРАЛДААНЫ ДЭГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд доор дурдсан агуулга бүхий дараах зүйл, хэсэг нэмсүгэй:

1/64 дүгээр зүйлийн 64.4 дэх хэсэг:

“64.4.Төсвийн хүрээний мэдэгдлийг хэлэлцүүлэхтэй холбоотой энэ зүйлд заасан журмаар зохицуулаагүй бусад асуудалд энэ хуульд заасан хуулийн төсөл хэлэлцэх журмыг баримтална.”

2/69¹ дүгээр зүйл:

“69¹ дүгээр зүйл.Төсвийн төслийн нэг дэх хэлэлцүүлэг

69¹.1.Ерөнхий сайд төсвийн төслийн танилцуулгыг, Монгол Улсын Ерөнхий аудитор төсвийн төслийн талаарх аудитын дүгнэлтийг, Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлийн дарга төсвийн төсөл Монгол Улсын Их Хурлын хяналт шалгалтын тухай хуулийн 23.1-д заасан шаардлагыг хангасан эсэх талаар дүгнэлтийг нэгдсэн хуралдаанд тус тус танилцуулна.

69¹.2.Төсвийн төсөлтэй холбогдуулан төрийн аудитын төв байгууллага болон Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлөөс хийсэн дүгнэлтийг гишүүдэд хүргүүлнэ.

69¹.3.Төсвийн төслийн хоёр дахь хэлэлцүүлэгт төсвийн төслийн талаарх илтгэлийг Ерөнхий сайд танилцуулна. Ерөнхий сайдын илтгэлд төсвийн төслийг боловсруулахад олон нийтийн оролцоог хангаж ажилласан байдал, гарсан үр дүнг төсвийн төсөлд тусгасан талаар танилцуулна.

69¹.4.Нэг дэх хэлэлцүүлэгт Ерөнхий сайд, Засгийн газрын гишүүд, Улсын Их Хуралд ажлаа шууд хариуцан тайлагнадаг байгууллагын дарга болон Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн дарга, Улсын дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгч, Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн дарга, Шүүхийн сахилгын хорооны дарга, Улсын ерөнхий прокурор, Монгол Улсын Ерөнхий аудитор, Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлийн дарга, Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн Тамгын газрын дарга, Монгол Улсын Их Хурлын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга, Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга нар оролцоно.

69¹.5.Гишүүд энэ хуулийн 69¹.1-д заасан илтгэлтэй холбогдуулан Ерөнхий сайдаас, энэ хуулийн 69¹.2-т заасан дүгнэлттэй холбогдуулан Монгол Улсын Ерөнхий аудитор, Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлийн даргаас, төсвийн

төсөлтэй холбогдуулан энэ хуулийн 69¹.3-т заасан төсвийн ерөнхийлөн захирагч нараас асуулт асууж, үг хэлнэ.”

3/73¹ дүгээр зүйл:

“73¹ дүгээр зүйл.Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн хоригийг хүлээн авч төсвийг хүчингүй болгосонтой холбогдуулан төсвийн төсөл хэлэлцэх

“73¹.1.Монгол Улсын тухайн жилийн төсвийн тухай хууль болон хамт баталсан хууль, тогтоолд Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн бүхэлд нь тавьсан хоригийг Улсын Их Хурал хүлээн авч, хууль, тогтоол хүчингүй болсонд тооцсон бол Монгол Улсын тухайн жилийн төсвийн тухай хуулийн төслийг Улсын Их Хурлаас тогтоосон хугацаанд өргөн мэдүүлэхийг Засгийн газарт даалгана. Монгол Улсын Ерөнхийлөгч тухайн жилийн төсөвт хэсэгчилсэн байдлаар хориг тавьсан тохиолдолд хоригийн шинж байдлыг харгалзан Улсын Их Хурал Засгийн газарт тогтоосон хугацаанд төсөл өргөн мэдүүлэхийг даалгаж болно.

73¹.2.Төсвийн тухай хуулийн 32¹.1-д заасны дагуу Засгийн газар холбогдох төсвийн төслийг Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн бол Улсын Их Хурал энэ хуулийн 71, 72, 73 дугаар зүйлийн дагуу хэлэлцэж, Төсвийн тухай хуулийн 32¹.5-д заасан хугацаанд батална.

73¹.3.Энэ хуулийн 73¹.2-т заасан төсвийн төслийг хэлэлцэхэд энэ хуулийн 39.14, 39.30-д заасан хугацаа, 71.4 дэх хэсэг хамаарахгүй.

73¹.4.Энэ хуулийн 73¹.2-т заасан төсвийн төслийг хэлэлцэх цаглавар, хугацаатай уялдуулан Төрийн аудитын байгууллага болон Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлийн дүгнэлтийг гаргуулж болно.”

2 дугаар зүйл.Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 65 дугаар зүйлийн 65.2 дахь хэсгийн “10 минутад” гэсний дараа “, Төрийн аудитын төв байгууллага, Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлийн дүгнэлтийг тус бүр 5 минутад” гэж, 71 дүгээр зүйлийн 71.14 дэх хэсгийн “буцааж болно.” гэсний дараа “Чиглэл өгсөн тодорхой асуудлаас бусад асуудлыг хөндөхийг хориглоно.” гэж, 72 дугаар зүйлийн 72.1 дэх хэсгийн “хүчин чадал,” гэсний дараа “хэрэгжих хугацаа,” гэж, 73 дугаар зүйлийн 73.3 дахь хэсгийн “69,” гэсний дараа “69¹,” гэж, 74 дүгээр зүйлийн 74.4.2 дахь заалтын “Байнгын хороод” гэсний дараа “эрхлэх асуудлынхаа хүрээнд” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/35 дугаар зүйлийн 35.4 дэх хэсэг:

“35.4.Байнгын хороо хүсэлт гаргасан бол Тамгын газар хуулийн төсөлд дүн шинжилгээ хийж, зөвлөмж гаргах бөгөөд зөвлөмжийг Улсын Их Хурлын нийт гишүүнд хүргүүлсэн байна.”

2/64 дүгээр зүйлийн 64.1 дэх хэсэг:

“64.1.Улсын Их Хурал төсвийн хүрээний мэдэгдлийг жил бүрийн 6 дугаар сарын 01-ний дотор дараах дөрвөн үе шаттайгаар хэлэлцэж, эцэслэн батална:

64.1.1.нэг дэх хэлэлцүүлэгт төсвийн хүрээний мэдэгдлийн төслийн талаарх илтгэлийг Ерөнхий сайд, Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлийн дүгнэлтийг зөвлөлийн дарга тус тус нэгдсэн хуралдаанд танилцуулж, гишүүд илтгэл, дүгнэлттэй холбогдуулан Ерөнхий сайд, Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлийн даргаас асуулт асууж, үг хэлэх;

64.1.2.хоёр дахь хэлэлцүүлгээр Байнгын хороод эрхлэх асуудлынхаа хүрээнд Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөл болон төсвийн ерөнхийлөн захирагч нараас асуулт асууж, үг хэлж болно. Байнгын хороод гаргасан санал, дүгнэлтээ Төсвийн болон Эдийн засгийн байнгын хороонд хүргүүлэх бөгөөд Байнгын хороод хамтарсан хуралдаанаар хэлэлцэж санал, дүгнэлт гаргах;

64.1.3.нэгдсэн хуралдааны хоёр дахь хэлэлцүүлгийн шатанд Төсвийн болон Эдийн засгийн байнгын хорооны хамтарсан хуралдаанаас гаргасан санал, дүгнэлттэй холбогдуулан гишүүд асуулт асууж, үг хэлэх;

64.1.4.гурав дахь хэлэлцүүлгээр хамтарсан байнгын хороо нэгдсэн хуралдааны хоёр дахь хэлэлцүүлгээр олонхын дэмжлэг авсан саналыг төсвийн төсөлд нэмж тусган, төслийн эцсийн хувилбарыг бэлтгэн танилцуулгын хамт нэгдсэн хуралдаанд оруулах;

64.1.5.нэгдсэн хуралдаанаар гурав дахь хэлэлцүүлгийг явуулахад хамтарсан хуралдааны танилцуулгын талаар гишүүд тайлбар хийж, түүнтэй холбогдуулан асууж болох бөгөөд санал хураалт явуулахгүй. Хамтарсан хуралдаанаас гарсан санал Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан төсвийн тусгай шаардлагад нийцсэн эсэх талаар Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөл дүгнэлт гаргаж, нэгдсэн хуралдаанд танилцуулна. Төсвийн тусгай шаардлага хангагдаагүй нөхцөл үүссэн тохиодолд тодорхой асуудлаар чиглэл өгч, хоёр дахь хэлэлцүүлгийг дахин явуулахаар хамтарсан Байнгын хороонд төслийг буцааж болно;

64.1.6.нэгдсэн хуралдааны дөрөв дэх хэлэлцүүлгээр төсвийн хүрээний мэдэгдлийн төслийг эцэслэн батлах.”

3/69 дүгээр зүйлийн 69.1 дэх хэсэг:

“69.1.Улсын төсөв /цаашид "төсөв" гэх/-ийн төслийг Улсын Их Хурал намрын ээлжит чуулган эхэлсэн өдрөөс хэлэлцэж эхлэх ба 11 дүгээр сарын 15-ны өдрийн дотор дараах таван үе шаттайгаар хэлэлцэн батална:

69.1.1.төсвийн төслийн нэг дэх хэлэлцүүлэг буюу төсвийн төсөлтэй танилцах;

69.1.2.төсвийн төслийн хоёр дахь хэлэлцүүлэг буюу төсвийн төсөл нь энэ хуулийн 70.5-д нийцсэн эсэх талаар санал хураалт явуулах;

69.1.3.төсвийн төслийн гурав дахь хэлэлцүүлэг буюу төсвийн төсөлд өөрчлөлт оруулах санал, дүгнэлт гаргах;

69.1.4.төсвийн төслийн дөрөв дэх хэлэлцүүлэг буюу төсвийн төслийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийн үр дүнг танилцуулах;

69.1.5.төсвийн төслийн тав дахь хэлэлцүүлэг буюу төсвийн төслийг эцэслэн батлах.”

4/70 дугаар зүйлийн 70.1, 70.2, 70.3, 70.4 дэх хэсэг:

“70.1.Төсвийн төслийн хоёр дахь хэлэлцүүлгийн шатанд Төсвийн болон бусад Байнгын хороо, Төсвийн зарлагын хяналтын дэд хороо, нам, эвслийн бүлэг төсвийн төсөлтэй танилцаж, хуралданаар хэлэлцэнэ.

70.2.Байнгын болон дэд хорооны хуралдаанд гишүүд тухайн Байнгын болон дэд хорооны эрхлэх асуудлын хүрээнд хууль санаачлагч, Монгол Улсын Ерөнхий аудитор, Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлийн дарга болон төсвийн ерөнхийлөн захирагч нараас асуулт асууж, үг хэлнэ.

70.3.Байнгын хороо, Төсвийн зарлагын хяналтын дэд хороо, нам, эвслийн бүлэг эрхлэх асуудлын хүрээнд төсвийн төслийн талаар танилцуулга боловсруулж, Төсвийн байнгын хороонд хүргүүлнэ.

70.4.Төсвийн байнгын хороо энэ хуулийн 70.3-т заасан танилцуулгыг хүлээн авч нэгтгэн, нэгдсэн хуралдаанд танилцуулна.”

5/71 дүгээр зүйлийн 71.2, 71.10 дахь хэсэг:

“71.2.Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн төсвийн төслийн танилцуулгыг энэ хуулийн 71.1-д заасан эрхлэх асуудлын хүрээг баримтлан Байнгын болон дэд хороо, нам, эвслийн бүлгийн хуралдаанд танилцуулна.

71.10.Төсвийн төслийн гурав дахь хэлэлцүүлгийн шатанд гарсан төсвийн санал Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлд заасан төсвийн зарчмыг баримтлахгүй байх нөхцөлийг үүсгэж болзошгүй гэж үзвэл Засгийн газар энэ талаар нэгдсэн хуралдаанд тайлбар хийж болно.”

6/74 дүгээр зүйлийн 74.3 дахь хэсэг:

“74.3.Төсвийн гүйцэтгэлийг хэлэлцэхэд Ерөнхий сайд, төсвийн ерөнхийлөн захирагч нар, Монгол Улсын Ерөнхий аудитор байлцана.”

4 дүгээр зүйл.Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.4 дэх хэсгийн “дүгнэлт болон төсвийн нөлөөллийн дүн шинжилгээг” гэснийг “зөвлөмжийг” гэж, мөн зүйлийн 35.8.4 дэх заалтын “дүгнэлт болон төсвийн нөлөөллийн дүн шинжилгээ хийсэн бол тэдгээрийг тус бүр” гэснийг “зөвлөмж гаргасан бол түүнийг” гэж, 35.8.5 дахь заалтын “дүгнэлт болон төсвийн нөлөөллийн дүн шинжилгээтэй холбогдуулан тус бүр” гэснийг “зөвлөмжтэй холбогдуулан” гэж, 35.15.3 дахь заалтын “дүгнэлт болон төсвийн нөлөөллийн дүн шинжилгээний” гэснийг “зөвлөмжийн” гэж, 39 дүгээр зүйлийн 39.29, 39.31 дэх хэсэг, мөн зүйлийн 39.33.2 дахь заалтын “дүгнэлт” гэснийг “зөвлөмж” гэж, мөн зүйлийн 39.30 дахь хэсэг, 42 дугаар зүйлийн 42.2.2 дахь заалтын “дүгнэлтийг” гэснийг “зөвлөмжийг” гэж, 70 дугаар зүйлийн гарчгийн “нэг дэх” гэснийг “хоёр дахь” гэж, мөн

зүйлийн 70.5 дахь хэсгийн “Улсын Их Хурал энэ зүйлд заасны дагуу асуулт асууж, үг хэлсний” гэснийг “Нэгдсэн хуралдаанд Төсвийн байнгын хороо танилцуулга хийсний” гэж, мөн зүйлийн 70.6 дахь хэсэг, 71 дүгээр зүйлийн гарчиг, мөн зүйлийн 71.7, 71.11, 71.14 дэх хэсэг, 72 дугаар зүйлийн 72.1 дэх хэсгийн “хоёр” гэснийг “гурав” гэж, 72 дугаар зүйлийн гарчиг, мөн зүйлийн 72.1, 72.2 дахь хэсгийн “гурав дахь” гэснийг “дөрөв дэх” гэж, мөн зүйлийн 72.3 дахь хэсгийн “дөрөв дэх” гэснийг “тав дахь” гэж, 72.4 дэх хэсгийн “гурав, дөрөв дэх” гэснийг “дөрөв, тав дахь” гэж, 73 дугаар зүйлийн гарчгийн “дөрөв дэх” гэснийг “тав дахь” гэж, 74 дүгээр зүйлийн 74.1 дэх хэсгийн “Улсын төсвийн гүйцэтгэл” гэснийг “нэгдсэн төсвийн гүйцэтгэл” гэж, мөн зүйлийн 74.4.1 дэх заалтын “аудитын дүгнэлтийг” гэснийг “Төрийн аудитын төв байгууллагын дүгнэлт, нэгдсэн төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлийн дүгнэлтийг” гэж, мөн зүйлийн 74.6 дахь хэсгийн “улсын төсвийн орлого, зарлагын нийт дүнг тусгасан Улсын төсвийн гүйцэтгэл” гэснийг “нэгдсэн төсвийн орлого, зарлагын нийт дүнг тусгасан нэгдсэн төсвийн гүйцэтгэл” гэж, 74.7 дахь хэсгийн “Улсын” гэснийг “нэгдсэн” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл. Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 34 дүгээр зүйл, 70 дугаар зүйлийн 70.2 дахь хэсэг, 71 дүгээр зүйлийн 71.13 дахь хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцугай.

6 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

7 дугаар зүйл. Энэ хуулийн 4 дүгээр зүйлийн дагуу Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 74 дүгээр зүйлийн 74.1, 74.6, 74.7 дахь хэсэгт орсон өөрчлөлтийг 2027 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1 дэх хэсгийн “10 дугаар сарын 01-ний” гэснийг “9 дүгээр сарын 15-ны” гэж, 22 дугаар зүйлийн 22.3.9 дэх заалтын “дүгнэлт болон тэдгээрийг биелүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоо, улсын төсөвт үзүүлэх нөлөөллийн талаар дүн шинжилгээ хийлгэх” гэснийг “зөвлөмж гаргуулах” гэж, мөн зүйлийн 22.4 дэх хэсгийн “дүгнэлт, дүн шинжилгээг” гэснийг “зөвлөмжийг” гэж, 46 дугаар зүйлийн 46.5.5 дахь заалтын “дүгнэлт” гэснийг “зөвлөмж” гэж, 48 дугаар зүйлийн 48.1.14 дэх заалтын “дүгнэлт, дүн шинжилгээ” гэснийг “зөвлөмж” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Монгол Улсын Их Хурлын хяналт шалгалтын тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.2 дахь хэсгийн “Энэ хуулийн 22.1.2, 22.1.3-т заасан асуудлаар Тамгын газар” гэснийг “Тогтвортой байдлын зөвлөл энэ хуулийн 22.1-д заасан асуудлаар” гэж, 24 дүгээр зүйлийн 24.2, 24.3, 24.4 дэх хэсгийн “Тамгын газрын төсвийн хяналт, шинжилгээний асуудал хариуцсан нэгж” гэснийг “Тогтвортой байдлын Зөвлөл” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Монгол Улсын Их Хурлын хяналт шалгалтын тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.1.1 дэх заалтын “Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөл” гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл. Монгол Улсын Их Хурлын хяналт шалгалтын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.6 дахь хэсгийг хүчингүй болсонд тооцугай.

4 дүгээр зүйл. Энэ хуулийг 2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.10.2 дахь заалтын “Улсын Их Хуралд” гэсний дараа “, нэгдсэн төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлд” гэж нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл.Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.3 дахь заалтын “өргөн мэдүүлэх” гэснийг “өргөн мэдүүлж, мөн хугацаанд дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдлийн төслийг Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлд хүргүүлэх” гэж, мөн зүйлийн 8.4.5 дахь заалтын “байгууллагад” гэснийг “байгууллага, Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлд” гэж, 8.4.7 дахь заалтын “25-нд” гэснийг “15-нд” гэж, 8.4.8 дахь заалтын “20-нд” гэснийг “15-нд” гэж, мөн зүйлийн 8.10.4 дэх заалтын “улсын төсвийн” гэснийг “нэгдсэн төсвийн” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийн 2 дугаар зүйлийн дагуу Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.10.4 дэх заалтад орсон өөрчлөлтийг 2027 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ТӨСВИЙН ТОГТВОРТОЙ БАЙДЛЫН ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуулийн 16¹ дүгээр зүйлийн 16¹.5.2 дахь заалтын “22.1-д” гэснийг “23.1-д” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуулийн 16¹ дүгээр зүйлийн 16¹.5.3 дахь заалтын “Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,” гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО, ТӨЛӨВЛӨЛТ, ТҮҮНИЙ УДИРДЛАГЫН
ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.4 дэх хэсгийн “өргөн мэдүүлж,” гэсний дараа “Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлд хүргүүлнэ.” гэж нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл.Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.3 дахь хэсгийн “өргөн мэдүүлнэ.” гэснийг “өргөн мэдүүлж, Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлд хүргүүлнэ.” гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг